

Zadanie 3.12. Opracowanie i aktualizacja metodyk oceny materiału szkółkarskiego.

Cel zadania: Opracowanie i aktualizacja metodyk oceny materiału szkółkarskiego na potrzeby urzędowych kwalifikatorów i dostawców materiału szkółkarskiego.

Opis zadania:

1) uzupełnianie metodyk w przypadku pojawienia się nowych organizmów szkodliwych lub rozszerzenia listy gatunków roślin sadowniczych objętych wymaganiami w zakresie ograniczania rozprzestrzeniania się agrofagów roślin;

W 2021 roku, zgodnie z obowiązującym od ubiegłego roku Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania i jakości materiału szkółkarskiego (Dz. U. 2020 poz. 1244), poszerzającym wykaz agrofagów, dla których należy pobierać próby materiału roślinnego do badań laboratoryjnych, opracowano 5 metodyk:

1. Metodyka pobierania prób materiału szkółkarskiego do testów laboratoryjnych na obecność wirusów (+PPV) i wiroidów – Brzoskwinia i gatunki używane jako jej podkładki.
2. Metodyka pobierania prób materiału szkółkarskiego do testów laboratoryjnych na obecność wirusów (+PPV) – Morela i gatunki używane jako jej podkładki.
3. Metodyka pobierania prób materiału szkółkarskiego do testów laboratoryjnych na obecność wirusów (+PPV) – Śliwa domowa, Śliwa japońska i gatunki używane jako ich podkładki.
4. Metodyka pobierania prób materiału szkółkarskiego do testów laboratoryjnych na obecność wirusów (+PPV) – Czereśnia i wiśnia oraz gatunki używane jako ich podkładki.
5. Metodyka pobierania próbek materiału szkółkarskiego do badań laboratoryjnych na obecność bakterii *Erwinia amylovora* – Jabłoń.

2) prowadzenie ewaluacji polowej i laboratoryjnej metodyk w celu sprawdzenia ich przydatności i efektywności;

W 2021 roku sprawdzano „w polu” przydatność nowych metodyk w zakresie sposobów pobierania prób oraz wyboru odpowiedniej części rośliny do testowania. Prace te przeprowadzono w elitarnym sadzie matecznym do pobierania zrazów i na plantacji elitarniej podkładek wegetatywnych. Ponadto prowadzono lustracje w sadach matecznych i na plantacjach podkładek wegetatywnych w celu diagnozowania zagrożenia ze strony różnych agrofagów zarówno obcych jak również endemicznych.

3) prowadzenie aktualizacji w oparciu o doświadczenia własne i innych państw członkowskich UE, a także w miarę pojawiania się nowych, skuteczniejszych lub bardziej efektywnych, metod laboratoryjnych do identyfikacji agrofagów;

Metody laboratoryjne do identyfikacji agrofagów, dla których konieczne jest opracowywanie przedmiotowych, były monitorowane przez osoby odpowiedzialne za metodyki dla poszczególnych grup agrofagów. Diagnostyka morfologiczna agrofagów i uszkodzeń przez nie powodowanych opierała się na analizie cech morfologicznych z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu diagnostycznego i dostępnych kluczy.

Dodatkowo sprawdzano metodyki pod kątem ich aktualności bazując na dostępnych danych literaturowych oraz obserwacjach własnych.

4) niezwłoczne udostępnienie nowo opracowanych oraz uzupełnianych metodyk oceny materiału szkółkarskiego przez zamieszczanie ich na stronie internetowej administrowanej przez Instytut Ogrodnictwa – PIB w Skierniewicach.

W 2021 r. na stronie Instytutu Ogrodnictwa – PIB zamieszczono i udostępniono wszystkim zainteresowanym 5 nowych metodyk szkółkarskich. Łącznie na stronie na koniec 2021 r. zamieszczone były 24 metodyki szkółkarskie.

We współpracy z WIORiN w Łodzi i WIORiN w Krakowie zorganizowano szkolenie teoretyczne i praktyczne w zakresie sposobów i metod pobierania prób materiału szkółkarskiego do testów laboratoryjnych. W kwietniu odbyło się szkolenie online, a w czerwcu na terenie OEMS Prusy jednodniowe szkolenie praktyczne.

Dnia 21 grudnia 2021 r. odbyło się seminarium online pt. „Ocena jakości materiału szkółkarskiego” przygotowane w ramach realizacji zadania 3.12. Wygłoszono trzy doniesienia: „Realizacja prac w zakresie opracowywania i aktualizacji metodyk oceny materiału szkółkarskiego w 2021 r.” (P. Bielicki), „Choroby wirusowe materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych” (M. Cieślińska) i „Zaraza ogniowa w sadach i szkółkach – szkodliwość, wykrywanie, aktualna strategia zwalczania” (P. Sobiczewski).

Na seminarium zarejestrowało się ponad 300 uczestników z całego kraju: pracownicy PIORiN (m.in. kwalifikatorzy), sadownicy i szkółkarze i in.